

ESEJSKI ZADATAK – AUGUST ŠENOA, PRIJAN LOVRO

Uputa

Školski esej oblikujte s obzirom na zadani zadatak. Oblikujte ga kao zaokruženu cjelinu s uvodom, razradom i zaključkom. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno, gramatički i leksički točan. Sve smjernice morate uvrstiti u školski esej. Školski esej mora imati najmanje 440 riječi.

Zadatak za pisanje školskoga eseja

August Šenoa, Prijan Lovro

Polazno pitanje: **Na koji način Lovrino podrijetlo određuje njegovu sudbinu?**

Prvi polazni tekst

Lovro disaše slobodno, sretno. Štoviše, Lovro posve se prevrnuo. A nije ni čudo. Kako je gledao taj svijet ubogi zvonarski dječak, krotko đaće, niklo iz seoske kolibe, snuždeni mladi bogoslov? Zvonarski dječak vidio sa tornja svoga da imade visokih, gospodskih krovova, ali bogzna što se pod tim krovovima taji; ubogo đaće gledalo čudom svijetle visoke prozore gospodskih palača i brze bogate kočije, a snuždenomu bogoslovu odzivala se vjekovita jeka sred pustih zidina: »Ti se moraš odreći svijeta.« A sad? Sad je Lovro koračao po glatkom parketu palače, sjedio na mekoj sjediljci gospodskoj, blagovao na srebrnom pladnju kao i gospoda, gledao i dijelio sav gospodski život, sve njegove spletke, velike malice, ozbiljno i smiješno takmenje, učio prazne velikane i umne patuljke, ukratko, sad je virio u dušu svijetu koji vlada svijetom. Sprvine bio se nekako smeo, budući neuk svjetskomu običaju, jedan časak drijemala mu kritična sila, ali mu se duh ubrzo oporavi te je zvao novi taj svijet pred sud svojega uma. Gospoda klanjala mu se dva puta: kao prijatelju predsjednika i kao čovjeku vrlo umnu. Kad glavari štuju vrline duha, padaju pred njom mali velikani na koljena, jer im se gospodsko to štovanje čini tek pravim pečatom Božjega dara.

Drugi polazni tekst

(...)

Tri mjeseca iza razgovora sa ocem uputi se Lovro u Beč. Bolest, slabost ne dala mu prije krenuti od kuće. Ponosito kucaše mu srce kad je ulazio u taj grdni grad. »Evo me na izvoru nauka, ne tuđom milosti, već dobrotom mogega roditelja. Ne treba mi se nikomu klanjati.« Lovro uhvati se objeručke nauka. Učio je slavensko i klasično jezikoslovje, budne filologom kao mnogo naših mladića koji bi možda u drugim okolnostima odabrali drugo zvanje. Ćutio Lovro jezikoslovje kao nekakav jaram koji mu steže živu krilatu dušu, no junački žvalio svoga Pegaza, sjetiv se da ga pomaže otac, da mu valja što prije do kraja i zvanja doći. Kraj sve revnosti za zvanični nauk, kupio Lovro i drugoga znanja te zalazio u kolo književnika. Živjeti mu je dakako dosta mučno bilo. Obično misli se da mladić može u svijetu prokuburiti sa nekoliko forinti i usto postati učenjakom. To je užasna varka koja upropašćuje mnogog mladića. Žitelji velika grada smatraju svakog stranca svojim plijenom koga smiju globiti i oglobiti do zadnje pare. Bečlije osobiti su tomu vještaci. Sto i sto briga navali na jadrnog mladića, a duša da mu bude kraj toga mirna, mareći samo za nauk, kad često ni korice hljeba nema? Lovro nije doduše imao državne potpore, otac slao mu redovito novaca, ali žalibože je samo kapalo da upravo ne pogineš od gladi. A tko je to starcu u grijeh upisati mogao? Što je on znao za život velikog grada; njemu bijaše grdna glavnica što jedan bečki pustolov potroši za jednu noć. Tako se je Lovro učeći borio dvije pune godine. Naučio mnogo. Neću da vam o tom vremenu naširoko pričam. Malo biste marili saznati kukavno živovanje uboga jezikoslovca u prijestolnici, a ne bih vam za tu dobu Lovrina života ni mnogo znao kazati. Moj pobratim mi dokazao o tom vrlo malo. Na kraju druge godine budne zlo. Od kuće stigne Lovri pismo gdje mu otac na veliku svoju žalost javiti dao, da ga više pomagati ne može, da se je kroz te dvije godine preko sile istrošio, da je kuća pala duboko u dug. To je bio grom iz vedra neba. Ne moći produžiti nauka i opet biti povodom propasti očinske kuće, to je Lovri cijepalo srce. Stajao je kao vojnik na bojištu komu ustrijeliše konja, a četa mu odmiče dalje. Grofu ne htjede pisati, ta velika gospoda imaju pune šake drugoga posla pa teško se sjetiti kukavna filologa. Što sad? U Beču ne bijaše mu opstanka. Na sreću umio Lovro dobro hrvatski govoriti; mnogo drugovao sa hrvatskim đacima u Beču. - Idi u Hrvatsku!

Smjernice

- U uvodu:
 - ukratko predstavite autora i djelo
 - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
 - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
 - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
 - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.

Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.

- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.